

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 796 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохиров Жалолиддин Очилович, Самадов Хомид Самандарович	
Investitsion marketingni rivojlantirish asosida mintqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullovna Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizm tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafruz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamalakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuridinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	

Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari	135
Axmedova Nafisa Amirddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	
Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modelashtirish	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili	149
Talipova Dilfuza Nabiyeвна	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari	178
Kamilova Iroda Xusniddinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	

Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish.....	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimliklarni baholashni xalqaro standartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari.....	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibril bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в системе железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari.....	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari.....	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar.....	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi.....	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoiraz Azimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash.....	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.....	408
Oybek Elmuratov	
Intellectual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari	411
Maxmudova Nargiza Davlyat qizi	
Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлов, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlarini.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	

Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzayda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlarini	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi	504
Avazov Iloxom Ravshanovich	
Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish	513
Erkinxojiev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarning bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari	550
Umarova Hulkar Umidulloyevna	
O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
“Зелёная экономика” как фактор повышения экономического роста страны	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	

Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	
Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукуров Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeвна	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili.....	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari.....	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xorij tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi.....	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.....	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar.....	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	
Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape.....	704
Otaboev Akhmed Makhsudbek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	

Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri.....	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений.....	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан...	719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati.....	734
Ishmanova Diana Nurmamadovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar.....	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari	746
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati.....	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir.....	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati.....	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'rne	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida).....	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri.....	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	

XALQARO MIGRATSIYANING O'ZBEKISTON MEHNAT BOZORI VA INSON KAPITALIGA TA'SIRI

Tilabova Kumush Farhod qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
Biznes boshqaruvi fakulteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola xalqaro migratsiya O'zbekistonning mehnat bozoriga, inson kapitaliga ko'p qirrali ta'sirini, hamda ushbu murakkab hodisaga xos bo'lgan muammolar, imkoniyatlar salohiyatni o'rganadi.

Kalit so'zlar: Xalqaro migratsiya, O'zbekiston mehnat bozori, inson kapitali, ishchi kuchi, globallashuv, iqtisodiy landshaft.

Abstract: This article examines the multifaceted impact of international migration on the labor market and human capital of Uzbekistan, as well as the problems and opportunities inherent in this complex phenomenon.

Key words: International migration, labor market of Uzbekistan, human capital, workforce, globalization, economic landscape.

Аннотация: В данной статье рассматривается многогранное влияние международной миграции на рынок труда и человеческий капитал Узбекистана, а также проблемы и возможности, присущие этому сложному явлению.

Ключевые слова: Международная миграция, рынок труда Узбекистана, человеческий капитал, рабочая сила, глобализация, экономический ландшафт.

KIRISH

Global migratsiya jarayonining murakkab sharoitida O'zbekiston ham jo'natuvchi, ham qabul qiluvchi davlat sifatidagi roli jihatidan muhim o'ringa ega. Markaziy Osiyo chorrahasida joylashgan O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga xalqaro migratsiya jarayonlari chuqur ta'sir ko'rsatgan. Hozirgi kunda dunyo miqyosida insonlar yaxshi yashash va ishlash imkoniyatlar uchun intilayotganiga guvoh bo'lar ekanmiz, bu migratsiyalar O'zbekistonning iqtisodiy landshaftini qanday shakllantirayotganining nozik dinamikasini tushunish zaruratga aylanadi.

So'nggi bir necha o'n yilliklar davomida O'zbekiston mehnat bozori dinamikasida qisman migratsiya oqimlarining pasayib ketishi va oqimi tufayli sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirdi. Xorijda ish izlayotgan malakali mutaxassislardan tortib, mamlakat ichidagi turli sohalarga hissa qo'shayotgan mehnat muhojirlarigacha xalqaro migratsiyaning ta'siri O'zbekiston iqtisodiyotining barcha jabhalarida aks etadi.

Ushbu tadqiqotga kirishar ekanmiz, xalqaro migratsiya xalqlarning ijtimoiy-iqtisodiy tuzilishini boyitgan bilim, ko'nikma va tajriba almashishdan iborat. O'zbekiston misolida xalqaro migratsiya ikki qirrali qilich vazifasini o'taydi va iqtisodiy o'sish istiqbollarini ham, inson kapitalini rivojlantirish muammolarini ham taqdim etadi. Ushbu jihatlarni tahlil qilish orqali biz O'zbekiston xalqaro migratsiyaning afzalliklaridan qanday foydalanishi, u bilan bog'liq xavf-xatarlarni kamaytirishi, pirovardida yanada mustahkam va farovon kelajak sari yo'l tutishi haqida tushunchaga ega bo'lishimiz mumkin.

ADABIYOTLAR SHARHI:

Hozirgi paytga kelib, migratsiyani zamonaviy yondashuvlar orqali tahlil qilish jarayonlari boshlangan. Bu jarayonlarni o'rgangan olimlardan E.V.Vinogradova mehnat resurslarining harakatchanligiga oid quyidagi yondashuvlarni aniqladi.^[1]

Birinchidan, mehnat resurslarining ish o'rinlari o'rtasidagi joylashish jarayoni;

Ikkinchidan, ko'chishga tayyorgarlik va qobiliyatlari;

Uchinchidan, iqtisodiyotda band aholining hududiy nisbatlarini boshqarishning iqtisodiy mexanizmiga asoslanganligini taklif etdi.

N.M.Preobrazenskaya deyarli barcha davlatlar nafaqat migratsiya jarayonlarida ishtirok etadilar balki ularning iqtisodiy va siyosiy ahvoli, madaniy hayoti migratsiyaga bog'liqdir. Migratsiya oqimlari axborot va iqtisodiy

sodiy oqimlar bilan bir qatorda davlat va jamoatchilik munosabatlarining tuzilishi va tizimiga ta'sir qiluvchi tashqi omillar rolini o'ynaydi. Migratsiyaning mavjudligi bugungi kunda bir qator muammolarni va ijobiy jihatlarni keltirib chiqarmoqda, ularni hal qilish ko'pincha faqat xalqaro darajada amalga oshirish mumkin deb keltirib o'tadi. [2]

K.Schmidheiny migratsiya jarayonlarini modellashtirishda panel ma'lumotlarda shaxslar (shaxslar, firmalar, shaharlar, ...) vaqtning bir necha nuqtalarida (kunlar, yillar, davolanishdan oldin va keyin, ...) kuzatiladi. Ushbu ma'lumotlar nisbatan kam vaqtli (kichik T) va ko'p shaxslar (katta N) bo'lgan panellarga qaratilgan. [3]

H.M.Park migratsiya jarayonlarining panel ma'lumotlarining regression tahlili – bu kesma va vaqt oralig'idagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan ma'lumotlarni tahlil qilishda ishlatiladigan statistik usullardan biridir. [4]

Migratsiyani tadqiq etishla GMM estimatori dinamik xato komponentlari modelida mavjud bo'lgan chiziqli bo'lmagan o'zgarishlar sharoitlariga asoslangan GMM estimatorini o'z ichiga oladi va sezilarli asimptotik samaradorlik yutuqlariga ega. Tizim GMM estimatoridan migratsiya jarayonlarini modellashtirishda foydalanish nafaqat aniqlikni yaxshilaydi, balki cheklangan o'zgaruvchilarni ham sezilarli darajada ta'siri baholashga imkon beradi. [5]

R.Blundell migratsiyani modellashtirishda ruxsat etilgan ta'sir baholovchisi (Fixed effects estimator) – ushbu model ma'lumotlar o'rtasidagi farqlarni turli xil kesishmalar bilan moslashtirish mumkinligini taxmin qiladi. [6]

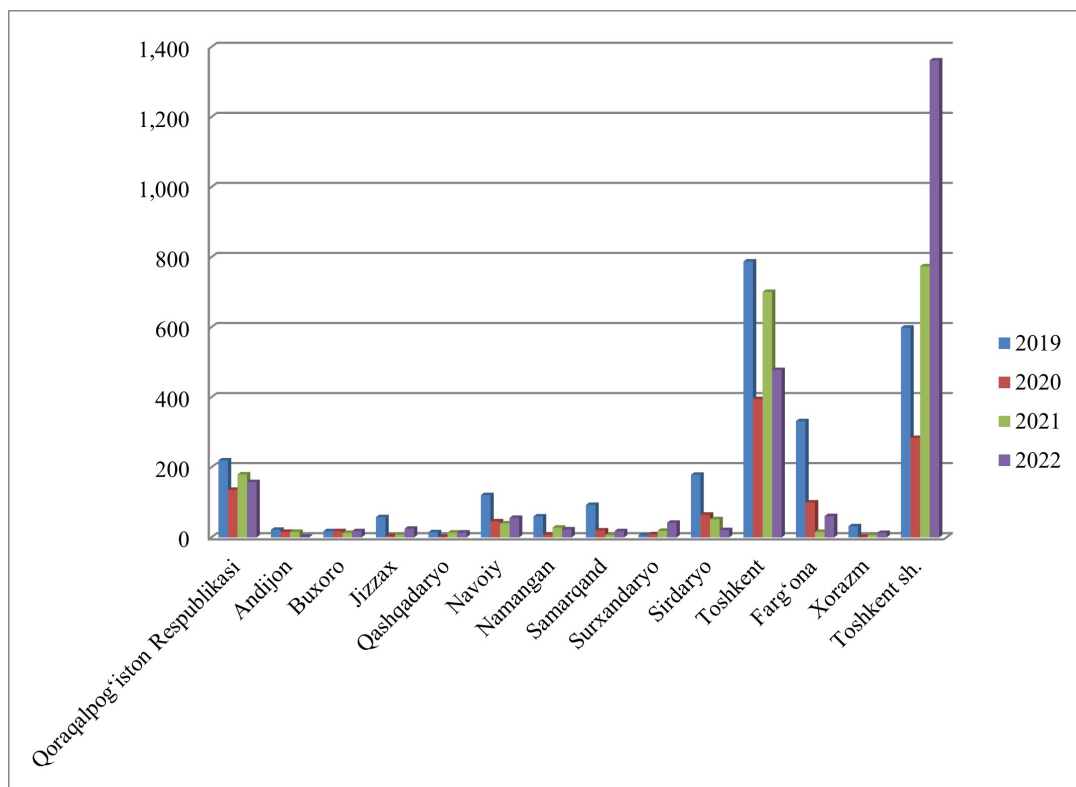
Bundan tashqari, migratsiya jarayonlarini o'rganishda umumiy momentlar usuli (GMM) hisoblagichi kabi ilg'or ekonometrik usullardan foydalaniladi. Ushbu yondashuv, olimlar tomonidan ta'kidlanganidek, aniqlikni oshirish va cheklangan o'zgaruvchilarning sezilarli ta'sirini baholash uchun dinamik xato komponentlari modelariga xos bo'lgan chiziqli bo'lmagan o'zgaruvchanlik shartlaridan foydalanadi.

Migratsiya jarayonlarini o'rganish bo'yicha turli yondashuvlar va metodologiyalar taqdim etilgan bo'lib, ular migratsiyaning ko'p qirrali xususiyatini va uning shaxslar, jamoalar va umuman jamiyatlar uchun oqibatlarini aks ettiradi. Ushbu turli nuqtayi nazarlardan olingan fikrlarni birlashtirgan holda, tadqiqotchilar migratsiya dinamikasi haqidagi tushunchamizni chuqurlashtirishi va migratsiyaning afzalliklarini boshqarish va maksimal darajada oshirish uchun dalillarga asoslangan siyosat aralashuvi haqida ma'lumot berishlari mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'sirini tahlil qilish uchun miqdoriy yondashuvdan foydalanilgan. 2019–2022-yillarga mo'ljallangan ma'lumotlar rasmiy ma'lumotlardan emigratsiya (O'zbekistonni tark etganlar) va immigratsiya (O'zbekistonga kelganlar) bo'yicha to'plangan.

TAHLIL VA NATIJALAR

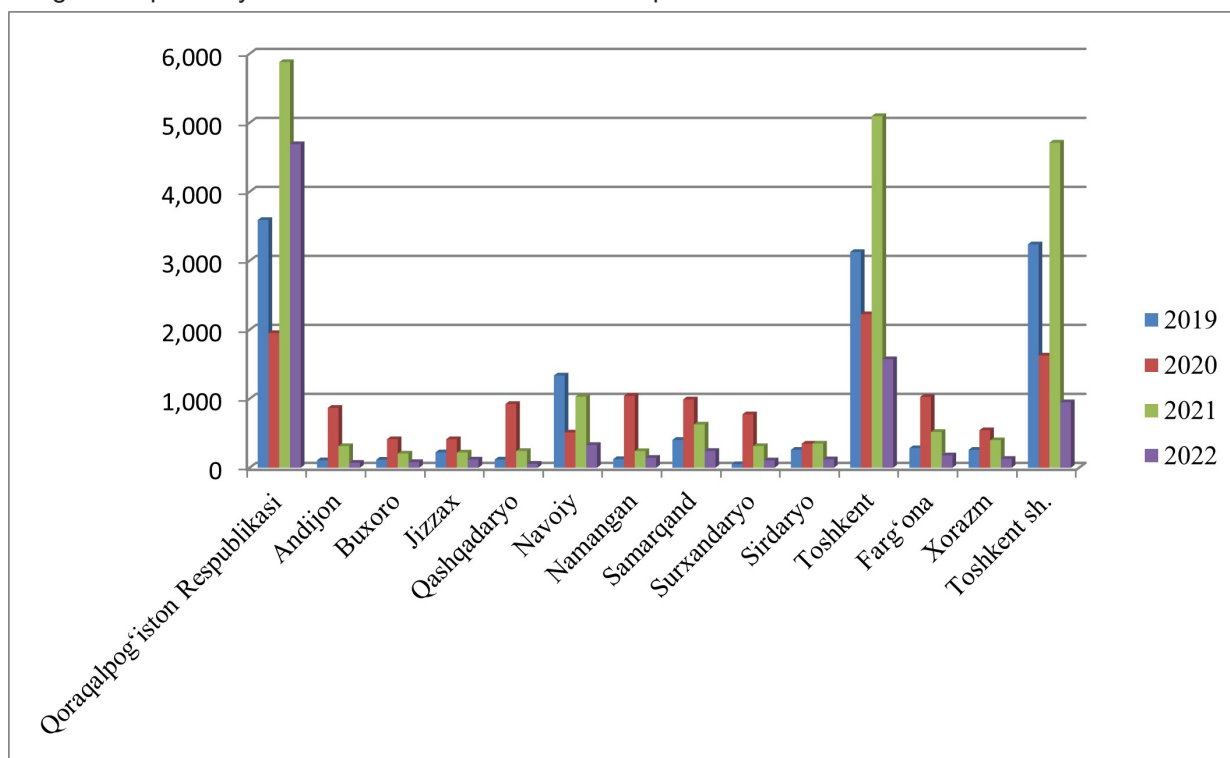
1-rasm: O'zbekiston Respublikasiga hududlar kesimida 2019–2022-yillarda xorijdan ko'chib kelganlar soni yilda; kishi

Xalqaro migratsiya O'zbekistonning mehnat bozori va inson kapitaliga katta ta'sir ko'rsatib, mamlakat iqtisodiy rivojlanishi uchun imkoniyatlar va muammolarni yuzaga keltiradi.

Mehnat bozori dinamikasi – O'zbekiston mehnat bozorida xalqaro migratsiya shakllari tufayli sezilarli o'zgarishlar kuzatilmoqda. Chet elda ishga joylashish imkoniyatini qidirayotgan malakali mutaxassislar chet elga chiqib ketishi salbiy oqibatga olib keladi va mamlakatni tajribali hamda iste'dodli ishchi kuchidan mahrum qiladi. Aksincha, xorijdagi mehnat muhojirlarining pul o'tkazmalari ko'plab o'zbek uy xo'jaliklari uchun muhim daromad manbai bo'lib, iste'mol darajasini qo'llab-quvvatlab, mamlakat ichidagi qashshoqlikni bartaraf etadi. Biroq, pul o'tkazmalariga tayanish ham qaramlik muammolarini keltirib chiqarishi va mahalliy sanoatning rivojlanishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Inson kapitalini rivojlantirish-Xalqaro migratsiya O'zbekistonda inson kapitali rivojlanishini shakllantirishda ikki tomonlama rol o'ynaydi. Birinchidan, xalqaro migratsiya mamlakatning malakali ishchi kuchini yo'qotish bilan bog'liq muammolarni keltirib chiqaradi. Ikkinchidan, qaytish migratsiyasi bilimlarni uzatish, ko'nikmalarni egallash uchun imkoniyatlar yaratadi. Qaytgan muhojirlar ko'pincha O'zbekistondagi innovatsiyalar va tadbirkorlikka hissa qo'shishi mumkin bo'lgan qimmatli tajriba hamda bilimlarni olib kelishadi. Biroq, ushbu inson kapitalidan samarali foydalanish ichki mehnat bozoriga integratsiyalashuv va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan maqsadli siyosat hamda tashabbuslarni talab qiladi.

2-rasm: O'zbekiston Respublikasidan hududlar kesimida 2019–2022-yillarda xorijga ko'chib ketganlar soni yilda; kishi

Endi, ma'lumotlarni umumlashtirgan holda O'zbekistondan chet elga ko'chib ketganlar soni va chet eldan O'zbekistonga ko'chib kelganlar soni to'g'risidagi ma'lumotlardan foydalangan holda regressiya tahlilini o'tkazish uchun bog'liq o'zgaruvchi sifatida odamlar sonini, mustaqil o'zgaruvchi sifatida yilni modellaymiz.

Bunda:

- X-mustaqil o'zgaruvchi sifatida (Yil: 2019, 2020, 2021, 2022);
- $Y_{\text{emigratsiya}}$ -O'zbekistondan chet elga ko'chib ketganlar soni sifatida;
- $Y_{\text{immigratsiya}}$ -xorijdan O'zbekistonga ko'chib kelganlar soni sifatida.

Biz ikkita alohida regressiya tahlilini o'tkazamiz: birinchisi emigratsiya uchun, ikkinchisi immigratsiya uchun.

Emigratsiya uchun regressiya tahlili:

$Y_{\text{emigratsiya}}$ -bog'liq o'zgaruvchi;

X-mustaqil o'zgaruvchi.

Immigratsiya uchun regressiya tahlili:

$Y_{\text{immigratsiya}}$ -bog'liq o'zgaruvchi;

X-mustaqil o'zgaruvchi.

Ikkala tahlil uchun regressiya koeffitsientlarini va boshqa tegishli statistik ma'lumotlarni hisoblaymiz.

X	2019	2020	2021	2022
Y _{emigratsiya}	13 229	13 648	20 140	8 790

Berilgan ma'lumotlardan foydalanib, emigratsiya (chet elga ko'chib ketgan odamlar) uchun regressiya koeffitsientlarini hisoblaymiz:

Regressiya tahlilini amalga oshirish uchun oddiy eng kichik kvadratlar (OLS) usuli yordamida regressiya koeffitsientlarini hisoblaymiz.

1. Mustaqil o'zgaruvchining o'rtacha qiymatini hisoblaymiz (Yil):

$$\bar{X} = \frac{2019 + 2020 + 2021 + 2022}{4} = \frac{8072}{4} = 2018$$

2. Tobe o'zgaruvchining o'rtacha qiymatini hisoblaymiz (chet elga ko'chib kelganlar soni):

$$\bar{Y}_{\text{emigration}} = \frac{13229 + 13648 + 20140 + 8790}{4} = \frac{55807}{4} = 13\,951,75$$

3. Mustaqil o'zgaruvchi uchun kvadrat og'ishlar yig'indisini hisoblaymiz:

$$\sum (X - \bar{X})^2 = (-1)^2 + (-0)^2 + (1)^2 + (2)^2 = 1 + 0 + 1 + 4 = 6$$

4. Og'ishlarning o'zaro mahsuloti yig'indisini hisoblaymiz:

$$\begin{aligned} \sum (X - \bar{X})(Y_{\text{emigration}} - \bar{Y}_{\text{emigration}}) &= (-1) \times (-722,75) + (0) \times (-303,75) + (1) \times 618,25 + (2) \times (-5161,75) = \\ &= 722,75 + 0 + 618,25 - 10323,5 = 722,75 + 0 + 618,25 - 10323,5 = -9982,5 = -9982,5 \end{aligned}$$

5. Regressiya koeffitsiyentini (b) hisoblaymiz:

$$b = \frac{\sum (X - \bar{X})^2 (Y_{\text{emigration}} - \bar{Y}_{\text{emigration}})}{\sum (X - \bar{X})^2}$$

$$b = \frac{-9\,982,5}{6}$$

$$b \approx -1\,663,75$$

6. Kesish nuqtasi (a) ni hisoblang:

$$a = \bar{Y}_{\text{emigration}} - (b \times \bar{X})$$

$$a = 13\,951,75 - (-1\,663,75 \times 2018)$$

$$a = 13\,951,75 - (-3\,359\,695)$$

$$a \approx 3\,373\,646,75$$

Emigratsiya uchun regressiya tenglamasi taxminan:

$$Y_{\text{emigration}} \approx 3\,373\,646,75 - 1\,663,75 \times X$$

Siyosat oqibatlari-Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'sirini bartaraf etish uchun samarali siyosat asoslari muhim ahamiyatga ega. Siyosat pul o'tkazmalari oqimi va bilimlarni uzatish kabi migratsiyaning afzalliklaridan foydalanish o'rtasida muvozanatni saqlashga, shu bilan birga uning salbiy oqibatlarini, jumladan, aholining ketishi va migrantlar mehnatga qaramligini yumshatishga qaratilgan bo'lishi kerak. Ko'nikmalarni rivojlantirishga ko'maklashish, qaytgan migrantlarning reintegratsiyasiga ko'maklashish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari xalqaro migratsiyaning O'zbekistondagi inson kapitali va iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sirini maksimal darajada oshirishga yordam beradi.

Gender dinamikasi-O'zbekistondagi xalqaro migratsiya kontekstidagi gender dinamikasi e'tiborni talab qiladi, bunda ayollar mehnat muhojirlarining salmoqli qismini tashkil qiladi. Biroq, ayollar ko'pincha migratsiyada noyob muammolar, zaifliklarga, jumladan ekspluatatsiya va ijtimoiy xizmatlardan cheklangan foydala-

nishga duch kelishadi. O'zbekistonda inklyuziv va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun migratsiya siyosati dasturlarida genderni xos muammolarni hal qilish, gender tengligini rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega.

Kelajakdagi yo'nalishlar-Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'sirini chuqurroq tushunish uchun fanlararo tadqiqotlar dalillariga asoslangan yondashuvlar zarur. Migratsiya ijtimoiy-iqtisodiy natijalarni kuzatuvchi tadqiqotlar va mustahkam siyosat bilan birgalikda xalqaro migratsiyaning O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi va jamiyat farovonligi uchun foydalarini maksimal darajada oshirishga qaratilgan siyosat aralashuvi hamda strategiyalari haqida ma'lumot berish uchun qimmatli tushunchalar berishi mumkin.

XULOSA

Ushbu tadqiqotda xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'sirini miqdoriy tadqiqot usulidan foydalangan holda o'rganildi. Rasmiy ma'lumotlardan 2019–2022-yillarga mo'ljallangan emigratsiya (O'zbekistonni tark etganlar) va immigratsiya (O'zbekistonga kelganlar) bo'yicha ma'lumotlar to'plangan. Regressiya tahlillari emigratsiya va immigratsiya uchun alohida-alohida oddiy eng kichik kvadratlar (OLS) usuli yordamida o'tkazildi, yil vaqt davomida migratsiya tendensiyalarini baholash uchun mustaqil o'zgaruvchi sifatida xizmat qildi.

Topilmalar migratsiya oqimlarida muhim ma'lumotlarni aniqladi, regressiya koeffitsientlari vaqt va migratsiya dinamikasi o'rtasidagi munosabatlar haqida tushuncha beradi. Emigratsiya tendensiyalari O'zbekistondan chiqib ketayotganlar sonining o'zgarishini ko'rsatdi, immigratsiya tendensiyalari esa mamlakatga kelganlar sonining o'zgarishini ko'rsatdi. Ushbu tendensiyalar migratsiya dinamikasi va uning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri haqida qimmatli fikrlarni taqdim etdi.

Tadqiqotda rasmiy ma'lumotlar manbalariga tayanish va migratsiya qarorlariga ta'sir etuvchi barcha omillarni ushlay olmaslik kabi mumkin bo'lgan cheklovlar tan olingan. Shunga qaramay, tadqiqot natijalari xalqaro migratsiyaning O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy landshaftiga ta'sirini boshqarishga qaratilgan dalillarga asoslangan ma'lumotlar o'rganildi.

Umuman olganda, ushbu tadqiqot xalqaro migratsiya, mehnat bozori dinamikasi va O'zbekistonda inson kapitali rivojlanishi o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikni yoritib beradi va migratsiya bilan bog'liq muammolar va imkoniyatlarni hal qilishga intilayotgan siyosatchilar va manfaatdor tomonlar uchun qimmatli tushunchalarni taqdim etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Виноградова Е.В. Международная трудовая миграция // МЭМО. 1994. – №2. – С.18.
2. Н.М. Преображенская Миграция в условиях глобализации // Автореферат. –М. 2007. –12 с.
3. Schmidheiny K., Basel U. Panel data: fixed and random effects //Short Guides to Microeconometrics. – 2011. – T. 7. – №. 1. – С. 2-7.
4. Park H. M. Practical guides to panel data modeling: a step-by-step analysis using stata //Public Management and Policy Analysis Program, Graduate School of International Relations, International University of Japan. – 2011. – T. 12. – С. 1-52.
5. https://www.researchgate.net/publication/329208486_Estimation_in_dynamic_panel_data_models_Improving_on_the_performance_of_the_standard_GMM_estimator/citations.
6. Zulfikar R., STp M. M. Estimation model and selection method of panel data regression: an overview of common effect, fixed effect, and random effect model //INA-Rxiv. doi: <https://doi.org/10.31227/osf.io/9qe2b>. – 2018.
7. Stat.uz sayti.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.